

การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชน
ด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม*
HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT TO INCREASE THE CAPACITY OF
COMMUNITY ENTERPRISE WITH CULTURAL CAPITAL AFTER NEW
NORMAL OF SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

ภวิณฑนา เจริญบุญ

Pawintana Charoenboon

มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี

Mahidol University Kanchanaburi Campus, Thailand

สุวิตา พฤษษากรณ์

Suwita Prugsarporn

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: pawintana.cha@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทุนมนุษย์ ทุนวัฒนธรรม หลังวิถีใหม่และความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนผ่านด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนผ่านด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 353 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา ตามสัดส่วนจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 12 ตัวแปร ประกอบด้วยปัจจัยทางด้าน ทุนทางกายภาพ ทุนสินทรัพย์ทางการเงิน ทุนภูมิปัญญา วัฒนธรรม ทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ ปัจจัยภายในองค์การ ภายนอกองค์การ วิธีการพัฒนาทุนมนุษย์ การมีต้นทุนที่ต่ำ การสร้างความแตกต่างด้านนวัตกรรม การสร้างความแตกต่างด้านการตลาด และการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบตั้งแต่ .44 - .84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* Received 14 May 2022; Revised 31 May 2022; Accepted 31 May 2022

เมื่อตรวจสอบความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนพบว่า $\chi^2 = 54.267$, $df = 44.00$, $p\text{-value} = .138$, $\chi^2/df = 1.233$, $CFI = .985$, $RMSEA = .056$, $NFI = .926$, $IFI = .985$ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อีกทั้งค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในภาพรวมมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .010 ถึง .536 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิต่อการพัฒนาทุนมนุษย์

คำสำคัญ: การพัฒนาทุนมนุษย์, วิสาหกิจชุมชน, องค์กรประกอบเชิงยั่งยืน, ความสามารถทางการแข่งขัน

Abstract

The objectives of this research article were to study the level of human capital development. Cultural capital after new ways and abilities of community enterprise entrepreneurs in Samut Songkhram Province. To analyze the affirmative elements of human capital development to increase the capacity of community enterprises through the new post-cultural capital of Samut Songkhram Province and to examine the harmony of the human capital development model to increase the capacity of community enterprises through the new post-cultural capital of Samut Songkhram Province. It is a quantitative research. The total of 353 sampling was quota sampling in proportion to the number of members in each district in Samut Songkhram Province. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and confirmatory factor analysis. The result found that all 12 variables significant consist of physical capital, financial asset capital, folk wisdom capital, human capital, human capital development needs, organizational internal factors and external factors, human capital development methods, cost management, differentiation in innovation, differentiation in marketing and differentiation in quality. The component weights ranging .44 - .84, with statistical significance at the .05 level. It was found that the model was consistent with the empirical data. Goodness of fit measures were found to be Chi-square: $\chi^2 = 54.267$, $df = 44.00$, $p\text{-value} = .138$, $\chi^2/df = 1.233$, $CFI = .985$, $RMSEA = .056$, $NFI = .926$, $IFI = .985$. The correlation of the variables overall was statistically significant, ranging .010 - .536. This shows that such variables are variables that influence human capital development.

Keywords: Human Capital Development, Cultural Capital, Confirmatory Factor Analysis, Community Enterprise

บทนำ

ภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเนื่องจากเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนด กระบวนทัศน์และทิศทางการพัฒนา อุตสาหกรรมทั้งในภาพรวม และย่อย ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก โดยในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่เกิดขึ้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องปรับตัวและเพิ่มศักยภาพของธุรกิจเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และการแข่งขันที่สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม อาทิ การเปลี่ยนรูปแบบสินค้า การเปลี่ยนแปลงโมเดลธุรกิจ และการย้ายฐานการผลิต (ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2564) นอกจากนี้ ยังต้องสร้างความสมดุล และความเกื้อหนุนของการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมไทยได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2564)

โดยการพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย โดยแนวทางในการพัฒนาประการหนึ่งคือส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) โดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์จากการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนา รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและรองรับการเติบโตตามศักยภาพของพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพและความโดดเด่นหลากหลายประการเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศ เนื่องจากมีพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Location) มีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร เอื้อต่อภาคการท่องเที่ยว ภาคการลงทุนและภาคการส่งออก อีกทั้งยังเต็มไปด้วยทุนทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ (สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2557) โดยในจังหวัดมีจำนวนวิสาหกิจชุมชนทั้งประเภทผลิตและบริการจำนวน 204 แห่ง ซึ่งประเภทของวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสูงสุดเป็นอันดับแรกคือประเภทแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีจำนวน 67 แห่ง รองลงมาคือการผลิตพืช 20 แห่ง และกลุ่มผลิตสินค้าอื่น ๆ จำนวน 14 แห่ง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) แต่ประสบปัญหาว่า การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนยังขาดความเข้มแข็งและความต่อเนื่องในการดำเนินงาน โดยในด้านทุนมนุษย์ พบว่าผู้ประกอบการด้านการเกษตรและบริการขาดความรู้ที่จำเป็น อาทิ การเพิ่มผลผลิต

การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2560) จึงส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจขาดความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว จังหวัดสมุทรสงครามจึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดระหว่างปี 2561 - 2565 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2561) ด้วยกลยุทธ์ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง (สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2560) อันประกอบด้วยดัชนีชี้วัดใน 4 มิติ คือปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม และปัจจัยด้านทุนทรัพยากรมนุษย์ (Seimiene, E. & Kamarauskaite, E., 2014); (วารสารณ์ เชื้ออินทร์, 2555); (ฐาปนีย์ เลขาพันธ์, 2558); (ณัชชภัทร พานิช, 2560); (พิชชา บัวแย้ม และคณะ, 2560)

การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ เสริมสร้างความเข้มแข็ง ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม รวมถึงเป็นกรณีศึกษาขยายผลจากชุมชนต้นแบบให้มีการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชุมชนอื่น ๆ สร้างโอกาสทางการแข่งขันในระดับชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทุนมนุษย์ ทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่และความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนผ่านด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนผ่านด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป AMOS

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 2,995 คน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) ใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 353 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกในแต่ละอำเภอใน จังหวัดสมุทรสงคราม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนสมาชิก	สัดส่วนต่อจำนวนสมาชิก		กลุ่มตัวอย่าง (คน)
		ทั้งหมดในจังหวัดสมุทรสงคราม		
เมืองสมุทรสงคราม	825	ร้อยละ 27.5		97
บางคนที	991	ร้อยละ 33		117
อัมพวา	1,179	ร้อยละ 39.5		139
รวม	2,995	100.00		353

ด้านพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที และ อำเภออัมพวา

ผู้วิจัยจึงคุณลักษณะและสังเคราะห์องค์ประกอบทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ โดยพิจารณาจากแนวคิดของ Kaewthep, K. & Hinwiman, S.; วราภรณ์ เชื้ออินทร์; ฐาปนี เลขาพันธ์; ณิชชภัทร พานิช และ พิชชา บัวแย้มและคณะ เป็นหลัก จำแนก 4 องค์ประกอบ คือ ด้านทุนทางกายภาพ (Physical capital) ด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial capital) ด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม (Folk wisdom capital) และด้านทุนทรัพยากรมนุษย์ (Human Capita) (Kaewthep, K. & Hinwiman, S., 2008); (วราภรณ์ เชื้ออินทร์, 2555); (ฐาปนี เลขาพันธ์, 2558); (ณิชชภัทร พานิช, 2560); (พิชชา บัวแย้ม และคณะ, 2560)

ตารางที่ 2 สรุปคุณลักษณะและสังเคราะห์องค์ประกอบทฤษฎีวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่

ที่	ตัวแปร	นักวิชาการ					รวมนักวิชาการ
		Seimiene, E. & Kamarauskaite, E.	วารกรณ์ เชื้ออินทร์	ฐาปนี เลขาทพันธ์	ฉันทภัทร พานิช	พิชชา บัวแย้มและคณะ	
1	ปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	5
2	ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	5
3	ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	5
4	ปัจจัยด้านทุนทรัพยากรมนุษย์	✓	✓	✓	✓	✓	5

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักวิชาการจำนวน 5 ท่านสรุปคุณลักษณะและสังเคราะห์องค์ประกอบทฤษฎีวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ 4 ตัวแปร โดยคัดเลือก ตัวแปรที่มีความสอดคล้องของวิชาการตั้งแต่ 2 ท่านขึ้นไป ดังนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรออกเป็น 4 ตัวแปร ซึ่งให้ความหมายแต่ละตัวดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) มีทั้งหมด 1 ตัวแปร คือ ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ ประกอบด้วยจำนวน 4 ตัวแปรได้แก่ 1) ปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ 2) ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน 3) ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม และ 4) ปัจจัยด้านทุนมนุษย์

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) มีทั้งหมด 1 ตัวแปร คือ ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์

ตารางที่ 3 สัญลักษณ์และชื่อตัวแปร

ชื่อตัวแปร	ชื่อปัจจัย	ชื่อตัวแปร	ชื่อปัจจัย
X	ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่	Y	ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์
Z	ความสามารถของวิสาหกิจชุมชน		
X1	ปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ	X2	ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน
X3	ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม	X4	ปัจจัยด้านทุนมนุษย์
Y1	ปัจจัยด้านความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์	Y2	ปัจจัยภายในองค์กร
Y3	ปัจจัยด้านภายนอกองค์กร	Y4	ปัจจัยด้านวิธีการพัฒนาทุนมนุษย์
Z1	ปัจจัยด้านต้นทุนที่ต่ำ	Z2	ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านนวัตกรรม
Z3	ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านการตลาด	Z4	ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการวิสาหกิจชุมชน รวม 4 ข้อซึ่งเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ 2) ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน 3) ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม และ 4) ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ มีข้อคำถาม 4 องค์ประกอบ ๆ รวม 15 ข้อคำถาม

ตอนที่ 3 ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ 2) ปัจจัยด้านภายในองค์กร 3) ปัจจัยด้านภายนอกองค์กร และ 4) ปัจจัยด้านวิธีการพัฒนาทุนมนุษย์ มีข้อคำถาม 4 องค์ประกอบ ๆ รวม 16 ข้อคำถาม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของการปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านต้นทุนที่ต่ำ 2) ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านนวัตกรรม 3) ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านการตลาด 4) ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ มีข้อคำถาม 4 องค์ประกอบ ๆ รวม 20 ข้อคำถาม

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

โดยแบบสอบถามในตอนที่ 2 - 4 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าระดับคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จะใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้อง ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัดหรือประเด็นของการวิจัย (IOC) และความถูกต้องของภาษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพเครื่องมือ หลังจากได้หาคุณภาพของแบบสอบถามจากแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญแล้วจะดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามฉบับนี้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 ตัวอย่าง และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผลจากการ Try Out จะนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด เพื่อศึกษาถึงความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดตามวิธีของ Cronbach Alpha มีค่าเท่ากับ 0.907 ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95%

เกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมาย

ข้อคำถามแบบมาตราส่วน เพื่อสอบถามความคิดเห็นของตอนที่ 2 - 4 แบ่งการวัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับคะแนน 5 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด 4 ระดับความคิดเห็น

มาก 3 ระดับความคิดเห็นปานกลาง 2 ระดับความคิดเห็นน้อย และ 1 ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของตอนที่ 2 - 4 ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ดังนี้ (วิจิต อู่อ้น, 2550) 4.21 - 5.00 ระดับมากที่สุด 3.41 - 4.20 ระดับมาก 2.61 - 3.40 ระดับปานกลาง 1.81 - 2.60 ระดับน้อย และ 1.00 - 1.80 ระดับน้อยที่สุด

วิธีการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกในแต่ละอำเภอในจังหวัดสมุทรสงครามที่กำหนดไว้ โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน - เดือนตุลาคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

อธิบายลักษณะการกระจายตัวของข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา โดยนำเสนอรูปแบบ ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ประเมินค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธี Maximum Likelihood ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป AMOS และวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Jöreskog, K. G. & Sörbom, D., 1999) ด้วยค่าสัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) หรือค่าซีเอ็มไอเอ็น/ดีเอฟ (CMIN/DF) น้อยกว่า 3 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair, et al., 2010), NFI >.95 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Jöreskog, K. G. & Sörbom, D., 1999), IFI >.95 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์, TLI >.90 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair, et al., 2006); (Hair, et al., 2010), GFI >.80 และ AGFI >.80 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair, et al., 2006); (Hair, et al., 2010) และ RMSEA <.08 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Jöreskog, K. G. & Sörbom, D., 1999)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร

	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3	Y4	Z1	Z2	Z3	Z4
X1	1											
X2	.513*	1										
X3	.436*	.202*	1									
X4	.402*	.405*	.434*	1								
Y1	.295*	.402*	.367*	.243*	1							
Y2	.352*	.197*	.308*	.241*	.536*	1						
Y3	.352*	.320*	.214*	.512*	.524*	.138*	1					
Y4	.298*	.364*	.401*	.196*	.403*	.138*	.160*	1				
Z1	.296*	.420*	.271*	.236*	.319*	.501*	.194*	.513*	1			
Z2	.235*	.321*	.280*	.242*	.215*	.210*	.153*	.314*	.209*	1		
Z3	.195*	.214*	.248*	.463*	.178*	.244*	.116*	.354*	.338*	.348*	1	
Z4	.202*	.015	.211*	.199*	.156*	.130*	.001	.132*	.160*	.161*	.191*	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในภาพรวมเกือบทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .01 ถึง .536 โดยความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์สูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเนื่องจากมีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสูงกว่าภายนอกกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยของตัวแปรในกลุ่มอยู่ระหว่าง .116 ถึง .536

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้กำหนดอักษรย่อของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วยข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 353 คน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้าน เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ดังนี้

1.1 ด้านเพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.18 ที่เหลือได้แก่เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.82

1.2 ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.91 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 25 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.73 อายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.18 ปี และน้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.18

1.3 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38.18 รองลงมาได้แก่ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 34.09 มัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 22.73 ที่เหลือได้แก่ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.00

1.4 ด้านประสบการณ์ พบว่า ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.45 รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์อยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.18 ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.25 ประสบการณ์ระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.25 ที่เหลือได้แก่ ประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.87

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อมูลที่ได้ผู้ตอบแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถสรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ของลิเคิร์ต (Likert Scales) และแปรผลข้อมูลตามปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่	4.178	.392	
1. ปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ	4.156	.431	มาก
2. ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน	4.222	.323	มาก
3. ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม	4.277	.360	มากที่สุด
4. ปัจจัยด้านทุนมนุษย์	4.056	.451	มาก
ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์	4.104	.410	
1. ปัจจัยด้านความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์	4.093	.328	มาก
2. ปัจจัยด้านภายในองค์กร	3.920	.463	มาก
3. ปัจจัยด้านภายนอกองค์กร	4.136	.445	มาก
4. ปัจจัยด้านวิธีการพัฒนาทุนมนุษย์	4.267	.401	มากที่สุด
ปัจจัยความสามารถของผู้ประกอบการ	4.058	.267	
1. ปัจจัยด้านต้นทุนที่ต่ำ	4.063	.418	มาก
2. ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านนวัตกรรม	4.023	.403	มาก
3. ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านการตลาด	4.236	.045	มาก
4. ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ	3.910	.201	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ มีค่าเฉลี่ย 4.178 รองลงมาคือ ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.104 และความสามารถของผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ย 4.058 เมื่อพิจารณารายชื่อย่อพบว่า

ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ปัจจัยด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.277 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.104 ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.056 และปัจจัยด้านทุนทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.156 ตามลำดับ

ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ปัจจัยด้านวิธีการพัฒนาทุนมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.267 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านภายนอกองค์กร มีค่าเฉลี่ย 4.136 ปัจจัยด้านความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.096 และปัจจัยด้านภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.920 ตามลำดับ

ความสามารถของผู้ประกอบการของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ย 4.236 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านต้นทุนที่ต่ำ มีค่าเฉลี่ย 4.063 ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.023 และปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ 3.910 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันซึ่งเป็นเทคนิคการทดสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูล กับโมเดลที่กำหนดหรือเพื่อตรวจสอบโครงสร้างของโมเดลว่ามีความแตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ โดยต้องมีทฤษฎีสนับสนุนในการกำหนดเงื่อนไขบังคับในการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะคงองค์ประกอบทั้งหมดไว้เพื่อทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับทฤษฎี ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างกรณีที่มีทฤษฎีสนับสนุนที่ชัดเจน

โมเดลปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ (X)

ตารางที่ 6 สมการโครงสร้างการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ (X) กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรสังเกต ได้ภายใน	ค่าน้ำหนัก	ค่าความคลาด เคลื่อน (SE)	ค่าสถิติ t	สัมประสิทธิ์ R ²
X1	1.00	.071	12.77	.744
X2	.906	.035	8.453	.623

ตัวแปรสังเกต ได้ภายใน	ค่าน้ำหนัก	ค่าความคลาด เคลื่อน (SE)	ค่าสถิติ t	สัมประสิทธิ์ R ²
X3	.934	.038	9.780	.689
X4	.499	.37	7.127	.172

$\chi^2 = .93, df = 4, p = .393, GFI = .997, CFI = 1, RMR = .013, RMSEA = .0259, NFI = .977$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ (X) พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = .93, df = 4, p = .393$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) มีค่าเท่ากับ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .997 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (RMR) มีค่าเท่ากับ .013 ค่าความคลาดเคลื่อน ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .0259 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวกมีค่า ตั้งแต่ .49 ถึง 1.000 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านทุน ทางกายภาพ (X1) มีความแปรผันร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 74 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทุนภูมิ ปัญญาวัฒนธรรม (X3) มีความแปรผันร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 68

โมเดลปัจจัยทุนมนุษย์ (Y)

ตารางที่ 7 สมการโครงสร้างการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยทุนปัจจัยทุน มนุษย์ (Y) กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรสังเกต ได้ภายใน	ค่าน้ำหนัก	ค่าความคลาด เคลื่อน (SE)	ค่าสถิติ t	สัมประสิทธิ์ R ²
Y1	.648	.023	14.334	.582
Y2	.883	.024	9.270	.604
Y3	.811	.018	8.243	.603
Y4	.584	.017	5.631	.201

$\chi^2 = .183, df = 4, p = .699, GFI = 1.000, CFI = 1.000, RMR = .004, RMSEA = .000, NFI = 1$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยปัจจัยทุนมนุษย์ (Y) พบว่า มีความ สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์ อย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = .183, df = 1, p = .669$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับ ความ กลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (RMR) มีค่าเท่ากับ .004 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่า เท่ากับ .000 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่า ค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบทุกตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ .58 ถึง .867 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ (Y4) มีความแปรผันร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 20 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน (Y2) มีความแปรผันร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 60

ตารางที่ 8 สมการโครงสร้างการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยปัจจัยทุนมนุษย์ (Z) กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรสังเกต ได้ภายใน	ค่าน้ำหนัก	ค่าความคลาด เคลื่อน (SE)	ค่าสถิติ t	สัมประสิทธิ์ R ²
Z1	.948	.063	2.334	.652
Z2	.823	.034	4.370	.609
Z3	.681	.038	12.263	.643
Z4	.837	.038	6.641	.611

$\chi^2 = .125, df = 1, p = .723, GFI = 1.000, CFI = 1.000, RMR = .002, RMSEA = .000, NFI = 1$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยปัจจัยทุนมนุษย์ (Z) พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = .125, df = 1, p = .723$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (RMR) มีค่าเท่ากับ .002 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .000 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ .681 ถึง .948 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านต้นทุนที่ต่ำ (Z1) มีความแปรผันร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 65 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ (Y4) มีความแปรผันร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 61

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลสมการของผู้ประกอบการของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

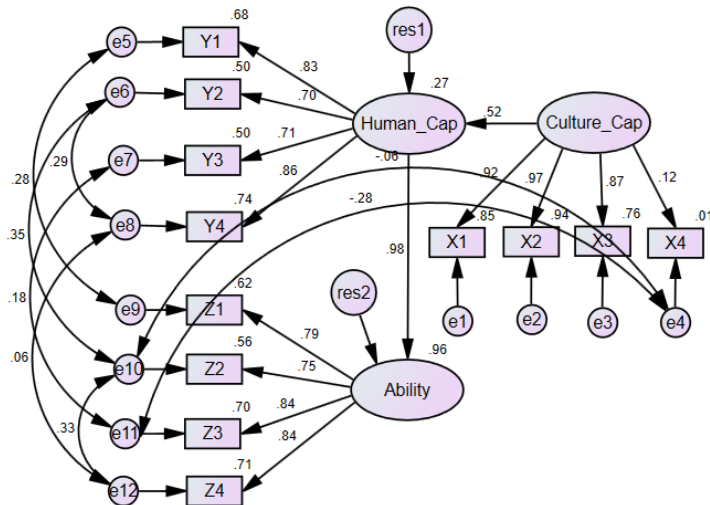
ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทุนมนุษย์ ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ และปัจจัยความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการที่พัฒนาขึ้นมีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เนื่องจากมีความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม (Overall model fit measure) ปัจจัยทุกตัวมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีสัดส่วนค่าสถิติ ไคสแควร์ /ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) หรือค่าซีเอ็มไอเอ็น/ดีเอฟ (CMIN/DF) มีค่าเท่ากับ 1.233 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ น้อยกว่า 3 เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือ

เท่ากับ .90 พบว่า ดัชนีทุกตัว ได้แก่ IFI = .985, NFI = .926, TLI = .977 และ CFI = .985 ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .08 พบว่า RMSEA = .005 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 8 และรูปภาพที่ 5

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์หือทธิพลของโมเดลสมการโครงสร้างของของผู้ประกอบการของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงครามที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทดสอบความกลมกลืน	CMIN/df	IFI	NFI	TLI	CFI	RMSEA	P
เกณฑ์การตรวจสอบ	<3	>.95	>.90	>.90	>.90	<.08	>.5
ก่อนปรับโมเดล (Hypothesized Model)	3.186	.855	.901	.814	.855	.145	.02
หลังปรับโมเดล (Generating Model)	1.233	.985	.926	.977	.985	.05	.138

Chi-square = 54.267, Chi-square/df = 1.233, df=44, p = .138, CFI = .985, RMSEA = .056, NFI = .926, TLI = .977, IFI = .985

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทุนมนุษย์มีอิทธิพลต่อการเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทุนมนุษย์ โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .217 ต่อขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 โดยมีความสัมพันธ์

ทางบวกซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Critical Ratio: C.R.) $C.R. = 4.761$ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1.96 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ และปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ต่อการเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า เป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ การเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงครามผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่โดยต้องผ่านตัวแปรคั่นกลางปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ (.007, 95% CI) แสดงว่า ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ เป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (Full mediation) ระหว่างความสามารถของวิสาหกิจชุมชนและปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง อายุระหว่าง 36 - 45 ปี ด้านระดับการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี ความสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ คณะผู้วิจัยจึงคุณลักษณะและสังเคราะห์องค์ประกอบทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ โดยพิจารณาจากแนวคิดของ Seimiene, E. & Kamarauskaite, E.; วราภรณ์ เชื้ออินทร์; ฐาปนี เลขาพันธ์; ณิชชภัทร พานิช และ พิชชา บัวแย้ม และคณะ เป็นหลัก จำแนก 4 องค์ประกอบ คือ ด้านทุนทางกายภาพ (Physical capital) ด้านทุนสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial capital) ด้านทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม (Folk wisdom capital) และด้านทุนทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) (Seimiene, E. & Kamarauskaite, E., 2014); (วราภรณ์ เชื้ออินทร์, 2555); (ฐาปนี เลขาพันธ์, 2558); (ณิชชภัทร พานิช, 2560); (พิชชา บัวแย้ม และคณะ, 2560) ยังพบเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ฐาปนี เลขาพันธ์ ที่พบว่า กลุ่มเพาะปลูกสมุนไพรบ้านดงบังมีทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ 4 ประการ คือ ทุนทางกายภาพ ทุนสินทรัพย์ทางการเงิน ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม และ ทุนทรัพยากรมนุษย์ (ฐาปนี เลขาพันธ์, 2558) นอกจากนี้งานวิจัยของ ณิชชภัทร พานิช ที่พบว่ายุทธศาสตร์การจัดการระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดน่าน พบว่ามีปัจจัยด้านคน ทุน และความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำไปสู่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทางด้านสุขภาพในชุมชน โดยใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุน และความสามารถของผู้ประกอบการตามลำดับ (ณิชชภัทร พานิช, 2560) โดย Seimiene, E. & Kamarauskaite, E. ได้กล่าวไว้ว่า

ผู้หนึ่งทีริเริ่มนำแนวคิดเรื่องทุนประยุกต์ใช้ศึกษาวัฒนธรรม โดยพบว่า ทุนมนุษย์ (Human Capita) กล่าวคือ ทุนมนุษย์เป็นบุคคลที่มีองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม ชุมชน สังคม (Seimiene, E. & Kamarauskaite, E., 2014) จากการศึกษาของ วราภรณ์ เชื้ออินทร์ ที่พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นกระบวนการพื้นฐานในการพัฒนาแบบองค์รวมเพื่อให้ครอบคลุมและสมดุล จำเป็นที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบทุกด้านของสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาพิจารณาแบบองค์รวมในแง่ของการมีส่วนร่วม (มีทุนมนุษย์ ปัจจัยของความสุข และฐานของการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ) (วราภรณ์ เชื้ออินทร์, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล เพศของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.18 ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 36 - 45 ปี ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38.18 ด้านประสบการณ์ พบว่า มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.45 ระดับความสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่สูงสุดมีค่าเฉลี่ย 4.178 รองลงมาคือ ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ ค่าเฉลี่ย 4.104 และความสามารถของผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ย 4.058 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในภาพรวมมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .01 ถึง .536 ปัจจัยทุนมนุษย์ โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .217 ต่อขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Critical Ratio: C.R.) C.R. = 4.761 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1.96 การเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่ของจังหวัดสมุทรสงครามผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่โดยต้องผ่านตัวแปรคั่นกลางปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ (.007, 95% CI) แสดงว่า ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ เป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (Full mediation) ระหว่างความสามารถของวิสาหกิจชุมชนและปัจจัยทุนวัฒนธรรมหลังวิถีใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). วิสาหกิจชุมชน. เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2564 จาก <https://smce.doae.go.th/smce1/index.php?result=5>

- _____. (2564). รายงานสรุปประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามพื้นที่. เรียกใช้เมื่อ 4 เมษายน 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id=17
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2564). แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. 2555 - 2574. เรียกใช้เมื่อ 25 เมษายน 2564 จาก www.efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/
- ณัชชภัทร พานิช. (2560). การสืบทอดวัฒนธรรมการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนไทลื้อ: กรณีศึกษา ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐาปนี เลขาพันธ์. (2558). การจัดการความรู้ด้านสมุนไพร กรณีศึกษา กลุ่มสมุนไพรบ้านดงบัง ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: วี.อินเตอร์ พรินท์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชชา บัวแย้ม และคณะ. (2560). การดำรงอยู่ของทุนทางสังคมในชุมชนลุ่มน้ำมูลตอนล่าง: กรณีศึกษาตำบลโพธิ์ศรี อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารศิลปกรรมมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 664-681.
- วรารณณ์ เชื้ออินทร์. (2555). แนวคิดการจัดการการศึกษาหลังปริญญาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. ศรีนครินทร์เวชสาร, 27(1), 77-93.
- ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2564). อุตสาหกรรมไทย: อยู่ตรงไหนและจะแข่งขันอย่างไรในเวทีโลก. เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/thailand-sectoral-potential-2021>
- สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2561). ความสามารถในการแข่งขันวิสาหกิจ. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2564 จาก http://www.oic.go.th/web2017/main_.html
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2564 จาก www.efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl
- สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม. (2557). แผนยุทธศาสตร์สมุทรสงครามรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 - 2560. เรียกใช้เมื่อ 4 เมษายน 2564 จาก www.samutsongkhram.go.th
- _____. (2560). ข้อมูลจังหวัดสมุทรสงคราม. เรียกใช้เมื่อ 4 เมษายน 2564 จาก www.samutsongkhram.go.th

- Hair, et al. (2006). *Multivariate data analysis. (Vol.6)*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- _____. (2010). *Multivariate data analysis. (7th ed.)*. New Jersey: Prentice Hall.
- Jöreskog, K. G. & Sörbom, D. (1999). *LISREL 8:User's Reference Guide*. Skokie, Illinois: Scientific Software International.
- Kaewthep, K. & Hinwiman, S. (2008). *The Concept of Economics Politics and Communication Studies*. Bangkok: Pappim.
- Seimiene, E. & Kamarauskaite, E. (2014). Effect of Brand Elements on Brand Personality Perception. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 156(2014), 429-434.